

FARKLI BRANŞLARDAKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ İNTERNET BAĞIMLILIKLARININ İNCELENMESİ

AN ANALYSIS OF INTERNET ADDICTION OF THE TEACHER CANDIDATES WHO ARE IN DIFFERENT BRANCHES

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet RAMAZANOĞLU

Siirt Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Siirt/TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0001-6860-0895

Esra KIDIMAN

Gazi Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Ankara/TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0001-8529-5431

ÖZET

Bu çalışmada, 2013-2014 eğitim yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinin son sınıfta olan öğretmen adaylarının İnternet bağımlılıkları araştırılmıştır. Betimsel tarama modelinde yürütülen çalışmaya 479 gönüllü öğretmen adayı katılmıştır. Veri toplama aracı olarak orijinal adı "Skala zur Erfassung der Internetsucht" olan Hahn ve Jerusalem (2001) tarafından geliştirilen, Şahin ve Korkmaz (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan İnternet bağımlılığı ölçeği kullanılmıştır. Analizler bağımlılık değişkeni üzerinden yapılmıştır. Öğretmen adaylarının bölümlerine göre yapılan analizlerde Görme Engelliler Öğretmenliği bölümünde bağımlı ya da bağımlılık sınırında olan öğretmen adayları bulunmadığı için analiz çözümlmelerine dâhil edilmemişlerdir. Öğretmen adayların genel olarak İnternet bağımlılıkları incelendiğinde bağımlı ve bağımlılık sınırında olan 71 aday bulunmuştur, bu adaylar bağımlılık değişkeni altında toplanmıştır. Bağımlılık durumunda olan öğretmen adaylarının bağımlılık seviyelerine cinsiyetin ve bölümlerinin etkisi olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bağımlı öğretmen adaylarının çoğunun İnternet eğitimi almadıkları ve evlerinde İnternet erişimi olduğu ayrıca mobil İnterneti de kullandıkları görülmüştür. Bağımlı öğretmen adaylarının İnterneti sıklıkla sosyal ağlarda ve eğitim amaçlı kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnternet Bağımlılığı, Bağımlılık, İnternet ve eğitim.

ABSTRACT

In this study, the internet addiction levels of the teacher candidates who are final year students at Gazi University Gazi Education Faculty during 2013-2014 academic year were investigated. 479 voluntary teacher candidates participated in the study which was conducted with descriptive survey model. As a data collection tool, internet addiction scale of which original name is "Skala zur Erfassung der Internetsucht" and which was designed by Hahn and Jerusalem (2001) and adapted to Turkish by Şahin and Korkmaz (2011) was used in the study. Analyzes were made through addiction variables. In the analysis which has been made with respect to the departments, Teachers of the Visually Impaired have not been included in the analysis as there have not been any teacher candidates who are addicts or on the verge of becoming an addict in this department. When the internet addiction levels of the teacher candidates were investigated in general, it was found that there were 71 candidates who are addicts or on the verge of becoming an addict and these candidates were grouped under the addiction variable. It was determined that genders or departments had no effect on the addiction levels of the teacher candidates who were in status of addiction. It was observed that most of the addicted teacher candidates have not received internet education and they have internet access in their houses as well as mobile internet. It was also revealed that addicted teacher candidates often use the Internet for social networking and educational purposes.

Key Words: Internet Addiction, Addiction, Internet and education.

1. GİRİŞ

İnternet kullanımı hızla artmakta olup özellikle üniversite öğrencileri için İnternet günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. İnternetin ucuzlaması, erişim kalitesinin artması ve cep telefonu kadar yaygın cihazlarla erişilebilir olması kullanım yaygınlığını arttırmaktadır. Kolay erişilebilir ve ucuz olması sebebi ile eğitimden günlük ihtiyaçlara kadar birçok konuda hizmet sunulmasına uygundur. Ülkemizde 2016 yılı Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre hanelerde bilgisayar kullanım oranı %54,9 İnternet kullanımı %61,2'dir. 2012 yılındaki bilgisayar kullanımı %48,7 İnternet kullanımı %47,4'dür. Bu verilere bakıldığında bugün İnternet ve bilgisayar kullanımını arasında önemli bir fark olmadığı ve İnternet kullanım oranının arttığı söylenebilir. Kullanım oranlarının %70,5'i erkekler, %51,9'nu kadınlar oluşturmaktadır. Öğrencilerin hayatlarında araştırma sürecinin çoğu İnternet temelli olarak yürütülmektedir. İnternet kullanımının birçok faydasının yanında gereğinden fazla İnternet kullanımı bir risktir. İnternetin gereğinden fazla kullanımının uç boyutu, kaynaklarda "İnternet bağımlılığı" ya da "problemlı İnternet kullanımı" olarak yer almaktadır. Hangi ifadenin kullanılacağı ise tartışma konusudur (Özcan ve Buzlu, 2005).

Türkiye Yeşilay Cemiyetinin 2011 yılında yayınladığı "İnternet, Bilgisayar ve Teknoloji Bağımlılığı" raporunda; problemlı İnternet kullanımının tespit edilmesinin, İnternetin teknolojisinin hızla geliştiği, kullanımının zorunlu olduğu, evde işte ve okulda kullanıldığı ve "Normal Kullanım"ın tam olarak bilinmediği gibi sebeplerle zor olduğu belirtilmiştir. Aynı raporda, İnternet bağımlılığının her yaşta ve cinsiyette görülebildiği ancak kızlara göre erkeklerin 2 ya da 3 kat daha fazla bağımlı olduğu, İnternet bağımlılığının nüfusa oranının %1,98 ile %3,5 arasında değiştiği, bu bağımlılık türünün 12-18 yaş aralığındakiler için önemli bir risk olduğu belirtilmiştir. Raporda İnternet bağımlılığının bazı belirtileri: birkaç saat niyeti ile başlayıp saatler harcamak, harcadığı zamanı çevresindekilere söylemekten kaçınmak, uzun süre bilgisayar kullanımından dolayı fiziksel rahatsızlıklar yaşamak, bir sonraki İnternet bağlantısını iple çekmek, aradığı bilgiyi bulmaya "bir adımıcık" kaldığını düşünerek devam etmek, anonim bir kişilikte İnternet üzerinden konuşmayı yüz yüze konuşmaya tercih etmek, gecenin bir vakti su içme niyeti ile kalkıp maillere bakmaktan kendini alamamak, İnternet kullanımı sebebi ile öğün atlamak veya randevulardan ödün vermek, suçluluk duymanın yanında zevk almak, bilgisayardan uzak kaldığında gergin olmak ya da boşlukta hissetmek, tüm hobilerin bilgisayarla ilgili olması, takma isimlerle tanımadıkları insanlarla saatlerce sohbet etmek, evdeki ilk işin bilgisayar karşısına geçmek olması, gece geç saatlere kadar bilgisayar başında kalıp eleştiri almak, kullanımı azaltmaya çalışmak ama bunda başarılı olamamak şeklindedir.

Ceyhan (2011), 411 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada, İnternet kullanımının temel sebeplerine bakmış ve "eğlenmek için İnterneti kullanan" ve "tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak için İnterneti kullanan" öğrencilerin "bilgi elde etmek için İnterneti kullanan" öğrencilere göre problemlı İnternet kullanım düzeylerini yüksek bulmuştur. Bu sebeple İnternetin eğlenme ve sosyal etkileşim içerikli kullanımının önemli bir risk faktörü olduğunu vurgulamıştır.

Korkmaz ve Mahiroğlu (2007), Kırşehir ilindeki İnternet kafe kullanımını eğitim düzeylerine göre incelemiş ve eğitim düzeylerine göre kullanım amaçlarında değişiklik olduğunu belirtmiştir. Sonuçlara göre ilköğretim okulu mezunu kullanıcılar bilgisayarı genellikle oyun oynamak ve müzik dinlemek için kullanırken, lise mezunları İnternete girmek için, yüksekokul veya fakülte öğrencileri ise bilgisayarı İnternete girmenin yanı sıra, ders çalışmak ve oyun oynamak için de kullandıkları belirtilmiştir. Ayrıca İnternet bağımlılığı düzeylerinin de eğitim düzeyine göre anlamlı olarak farklı olduğu bulunmuştur. Yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre İlköğretim mezunlarının toplam puan ortalaması 2,70, lise mezun ve öğrencilerinin 1,92, yüksekokul öğrencilerinin 1,78 ve fakülte öğrencilerinin 1,73 olarak hesaplanmıştır. İlköğretim mezunu kullanıcılarda İnternet bağımlılığı görülürken diğer gruplarda böyle bir sorun yaşanmadığı görülmektedir.

Beyatlı (2012), "Orta Öğretim Kademesindeki Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Belirlenmesi" adlı tez çalışmasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde 1528 Lise öğrencisi üzerinde İnternet bağımlılığı araştırması gerçekleştirmiş ve öğrencilerin %6'sının İnternet bağımlısı, %20,7'sinin ise yüksek risk grubunda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Batıgün ve Kılıncı (2011), Ankara'da farklı

üniversitelerde öğrenim gören 1198 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirdikleri çalışmada İnternet bağımlılığı ile kişilik özellikleri, psikolojik belirtiler ve sosyal destek arasındaki ilişkilerin yanında demografik değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemeyi amaçlamışlardır. Gerçekleştirilen regresyon analizi sonucunda İnternetin gün içerisinde uzun süreli ve iletişim amacıyla kullanımı, üst sosyoekonomik düzey, erkek olmak, gelecek beklentisi, yaşam doyumu, özdenetim, nörotizm, anksiyete ve somatizasyonun yüksek olması İnternet bağımlılığını yordayan değişkenler olarak tespit etmişlerdir.

Üçkardeş (2010), yüksek lisans tez çalışmasında, Mersin Üniversitesi'nde okuyan 910 öğrenciye sosyodemografik özellikler için anket ve İnternet bağımlılık düzeylerini belirlemek için İnternet bağımlılığı ölçeği uygulanmıştır. Riskli İnternet kullanımı ve İnternet bağımlılığı oranları saptanmış, Riskli İnternet kullanımı ve İnternet bağımlılığı tespit edilen bireyler 'problemlili İnternet kullanımı' adı altında yeni bir grupta toplanıp ayrı olarak değerlendirilmiştir. Grupların yaş, cinsiyet, medeni durum, birlikte yaşanan kişi, aylık mali gelir, okuduğu fakülte, sınıf, haftalık İnternet kullanma saati ve en sık kullandıkları İnternet aktivitesi saptanmış, gruplar arasındaki farklılıklar değerlendirilmiştir.

Alaçam (2012), Yüksek lisans tez çalışmasında, Pamukkale Üniversitesinden 2096 öğrenci dahil edilmiştir. Veri toplama araçları olarak öğrencilere sosyodemografik veri formu, İnternet Bağımlılık Ölçeği ve Erişkin Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu Tanı ve Değerlendirme Envanteri kullanılmıştır. Çalışma grubunda İnternet bağımlılığı %0,6 ve riskli İnternet kullanımı %8 oranlarında bulunmuştur. Ünsal (2015), İstanbul ili dahilinde Üsküdar Üniversitesi, Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi, Şehir Üniversitesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi'nde öğrenim gören toplam 160 öğrenci ile çalışmıştır. Araştırmada cinsiyet, medeni durum, annenin eğitim durumu, beraber yaşadığı bireyler, aile tipinin anlamlı düzeyde farklılaşma yarattığı saptanmıştır. Yalnızlık ile İnternet bağımlılığı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur. Araştırmaya demografik bilgiler, yalnızlık düzeyi ve algıladıkları sosyal destek dahil edilmiştir.

Soydan (2015), üniversite öğrencilerinin İnternet bağımlılığı ile depresyon ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelemiştir. Araştırmaya 2014- 2015 Eğitim-Öğretim yılında Haliç Üniversitesi'nde öğrenim gören 184'ü kız ve 209'u erkek 393 öğrenci katılmıştır. Cinsiyet, akademik ortalama, yalnızlık hissi, sigara kullanımı, alkol kullanımı, günlük İnternet kullanım süresi, İnternete bağlanan cihaz ve İnterneti kullanım amaçları ile İnternet bağımlılığı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Has (2015), Sakarya Üniversitesi Esentepe Kampüsü'nde okuyan 190'ı erkek 182'si kadın olmak üzere toplam 372 kişi ile yaptığı çalışmada Üniversite öğrencilerinin İnternet bağımlılığının yaşam kalitesine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin İnternette bağımlılık düzeyleri arttıkça öğrencilerin yaşam kaliteleri düşmekte olduğunu belirtmiştir.

Yücelten (2016), Üsküdar Üniversitesi ve Trakya Üniversitesinde öğretim gören tesadüfen seçilmiş 50 kız 50 erkek toplan 100 öğrenci ile gerçekleştirdiği çalışmada öğrencilerinin İnternet ve akıllı telefonlara karşı bağımlılık düzeylerinin, kişilerin bağlanma stilleri ile arasında bir bağlantı olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırmada 11 öğrenci İnternet bağımlılığı risk grubunda yer alırken İnternet bağımlılığı olan öğrenci bulunmamıştır. Özdemir (2016), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesinde eğitim alan 407 tıp öğrencisinin demografik özellikleri ile birlikte İnternet bağımlılığı ve depresyon arasındaki ilişki değerlendirmiştir. İnternet bağımlılığı ve depresyon için cinsiyetler arasında anlamlı fark olmadığı ancak İnternet bağımlılığı ile depresyon arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varmıştır.

Kerimov (2016), yüksek lisans tez çalışmasında, Ondokuz Mayıs Üniversitesi öğrencileri ile çalışmıştır. 2015-16 öğretim yılında kayıtlı bulunan öğrencilerden basit random örnekleme yöntemi ile belirlediği 419 öğrenci ile gerçekleştirdiği çalışmada İnternet bağımlılığı ve din algısı arasındaki ilişkiye bakmıştır. Cinsiyet, bölüm, yaş, sınıf, İnternet kullanma süresi ve amacı, sosyal paylaşım sitelerinden gündelik kullanma süresi ve İnternet kullanma beceri gibi bilgileri içeren anketin yanında İnternet Bağımlılığı Ölçeğini ve Din Algısı Ölçeğini kullanmıştır. Genel olarak araştırmanın sonucunda üniversite öğrencilerinin İnternet bağımlılığı düzeyleri ile din algıları arasında negatif bir ilişki bulunmuştur. Problemlili İnternet kullanımının üniversite öğrencileri arasında yaygın bir sorun olduğu görülmektedir (Soydan, 2015; Üçkardeş, 2010; Alaçam, 2012). Tüm bu aktarılanlardan da anlaşılacağı gibi, İnternet bağımlılığı son yıllarda hızla yayılmakta ve günümüzde İnternet bağımlılık durumlarının ortaya

konmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışma ile Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin İnternet Bağımlılık düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının İnternet bağımlılıkları hangi düzeydedir?
2. Bağımlılık durumunda olan öğretmen adaylarının bağımlılık düzeyleri cinsiyet ve bölümlerine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
3. Bağımlılık durumunda olan öğretmen adaylarının; evde internet erişimi, mobil internet erişim tercihleri, İnternet erişim yeterliliği hakkındaki görüşleri, aldıkları İnternet eğitimi, İnternet kullanım sıklığı ve İnternet kullanım amaçları nelerdir?

2. YÖNTEM

Bu araştırmada, 2013-2014 eğitim yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinin son sınıfta olan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının İnternet bağımlılık düzeyleri araştırılmıştır. Çalışmanın yöntemi betimsel taramadır. Çalışmaya gönüllü katılan 479 son sınıf öğretmen adayı araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmada cinsiyet açısından öğretmen adaylarının (152) %31,7'i erkek, (327) %68'si kadındır. Araştırmaya katılan öğretmen adayları bölümler açısından şu şekildedir: %7,5 Görme Engelliler Öğretmenliği, %5,4 Zihin Engelliler Öğretmenliği, %19 Türkçe Öğretmenliği, %7,7 Coğrafya Öğretmenliği, %6,7 Okul Öncesi Öğretmenliği, %5,4 Türk Dili ve Edebiyat Öğretmenliği, %12,5 Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretmenliği, %16,7 Tarih Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği %4 ve %15 İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliğidir.

Bu araştırmanın verileri Hahn ve Jerusalem (2001) tarafından tasarlanan ve orijinal adı "Skala zur Erfassung der Internetsucht" olan İnternet bağımlılığı ölçeğinin Şahin ve Korkmaz (2011) tarafından Türkçeye uyarlanmış hali kullanılarak toplanmıştır. Türkçe Ölçeğin kullanılması için uyarlayan araştırmacıardan e-posta yoluyla izin alınmıştır. Hahn ve Jerusalem tarafından geliştirilen ölçek toplam 20 sorudan ve her faktörde dört soru olmak üzere beş faktörden oluşmaktadır. "Kontrol Kaybı" şeklinde isimlendirilen birinci faktörün iç tutarlılık katsayısı (Cronbachs Alpha) 0,82, "Vazgeçme Belirtileri" ismi verilen ikinci faktörün iç tutarlılık katsayısı 0,83'tür. "Bağımlılıkta Süre Artışı" ismi verilen üçüncü faktörün iç tutarlılık katsayısı 0,81, "Çalışma ve Verimlilikte Olumsuz Sonuç" olarak isimlendirilen dördüncü faktörün iç tutarlılık katsayısı 0,83 ve "Sosyal İlişkilerde Olumsuz Sonuçlar" ismi verilen son faktörün iç tutarlılık katsayısı ise 0,82'dir. Ölçeğin toplamı için iç tutarlılık katsayısı 0,93'tür.

Bu araştırmada, ölçek maddelerinin iç tutarlılığına Cronbach's Alpha değeri hesaplanarak bakılmıştır. Buna göre, İnternet bağımlılığı ölçeğine ilişkin 19 maddesi için Alpha değeri 0.93 bulunmuştur. Bu değer anketin iç güvenilirlik katsayısının yeterli olduğunu göstermektedir. Maddelere ait ölçek ise 1: hiçbir zaman, 2: nadiren, 3: bazen, 4: genellikle, 5: her zaman şeklinde olmuştur. Ortalamaların yorumlanmasında 1.00–1.80 hiçbir zaman, 1.81 – 2.60 nadiren, 2.61–3.40 bazen, 3.41–4.20 genellikle, 4.21–5.00 her zaman olarak kabul edilmiştir. Öğretmen adayların İnternet bağımlılıklarına ilişkin ortalamaların yorumlanmasında 1.00–1.80 Bağımlı değil, 1.81 – 2.60 Bağımlı değil, 2.61–3.40 Bağımlılık Sınırda, 3.41–4.20 Bağımlı, 4.21–5.00 Bağımlı olarak kabul edilmiştir. Anket maddelerin çözümlenmesinde ortalama, standart sapma, frekans, t-testi ve tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Bu işlemlerin yapılmasında SPSS 18 paket programı kullanılmıştır. Öğretmen adaylarından bağımlı ve bağımlılık sınırında olan 71 aday bağımlılık değişkeni altında toplanmıştır. Analizler bağımlılık değişkeni üzerinden yapılmıştır. Bölümlere göre yapılan analizlerde Görme Engelliler Öğretmenliği bölümünde bağımlı ya da bağımlılık sınırında olan öğretmen adayları bulunmadığı için analiz çözümlenmelerine dâhil edilmemişlerdir.

3. BULGULAR

Öğretmen adaylarının İnternet bağımlılıklarına ait ortalama ve standart sapmalar (Tablo 1)'de gösterilmiştir. Bulgulara genel olarak bakıldığında, öğretmen adayların İnternet Bağımlısı (Nadiren) olmadıkları görülmektedir (M=1,85). Ancak öğretmen adaylarının İnternette önceden planladıklarından daha çok zaman harcadıkları (M=3,00) konusunda bağımlılık sınırda (Bazen) oldukları görülmektedir.

Öğretmen adayların “Çok uzun süre İnternette uzak kalmışsam, huzursuz ve sinirli oluyorum” ifadesi için (M=1,59), “İnternet için harcayabileceğim paradan çok daha fazlasını harcıyorum” ifadesi için (M=1,53), “İnternet kullanmaya başladığımdan beri, bazı arkadaşlarım benden uzaklaştı” ifadesi için (M=1,33), “Çok değer verdiğim kişiler, İnternette çok fazla zaman harcadığımdan benden şikâyetçi oluyorlar” ifadesi için (M=1,51), “Okul/meslek/aile ve benzeri yaşamımdaki verimliliğim İnternet kullanmam yüzünden azalıyor” ifadesi için (M=1,65), “Çok değer verdiğim kişiler bende, İnternet kullanmaya başladığımdan beri olumsuz yönde değişiklikler olduğunu söylüyorlar” ifadesi için (M=1,32), “İnternette daha fazla zaman geçirebilmek için sık sık sorumluluklarımı aksatıyorum” ifadesi için (M=1,61), “İnternet yüzünden bazen randevularımı kaçıyorum” ifadesi için (M=1,26), “Online dünyasını keşfettiğim andan itibaren başkalarıyla daha az zaman geçiriyorum” ifadesi için (M=1,54), “İnternette öylesine sık ve yoğun meşgul oluyorum ki bazen işverenlerimle /okulla /aile bireyleri ve benzeri ile sorunlarım oluyor” ifadesi için (M=1,36) “Hiçbir zaman” tercihinde bulunmuşlardır. Diğer taraftan “İnternete uzun süreli bağlanmadığımda aklım İnternette meşguldür” ifadesi için (M=2,28), “İnternete bağlı olup online olmadığımda aklım sürekli olarak İnternete takılıp kalıyor” ifadesi için (M=1,85), “İnternette birkaç dakikalığına sörf yapmayı girip, bir türlü bırakamıyorum” ifadesi için (M=2,58), “İnternette geçirdiğim zamanı azaltmayı denedim ama sonuç alamadım” ifadesi için (M=1,87), “İnternette geçirdiğim zaman, başlangıçtaki dönemle karşılaştırılınca gitgide artıyor” ifadesi için (M=2,18), “İnternete daha fazla zaman ayırma isteğim, geçmişe göre sürekli artıyor” ifadesi için (M=2,07), “Başlangıçta sadece yapmam gereken işler için online etkinliklere vakit ayırırken, şimdi İnternete daha fazla zaman ayırıyorum” ifadesi için (M=2,41), “İnternet etkinlikleri günlük yaşamımı giderek daha fazla yönlendiriyor” ifadesi için (M=2,21) tercihinde bulunmuşlardır.

Tablo 1. Anket Maddelerine Ait Ortalama ve Standart Sapmalar (N=479).

İnternet Bağımlılık Maddeleri	Ortalama	Standart sapma
İnternete uzun süreli bağlanmadığımda aklım İnternette meşguldür.	2.28	1.13
İnternete bağlı olup online olmadığımda aklım sürekli olarak İnternete takılıp kalıyor.	1.85	1.08
Çok uzun süre İnternette uzak kalmışsam, huzursuz ve sinirli oluyorum.	1.59	0.96
İnternette önceden planladığımdan daha çok zaman harcıyorum.	3.00	1.24
İnternette birkaç dakikalığına sörf yapmayı girip, bir türlü bırakamıyorum.	2.58	1.24
İnternette geçirdiğim zamanı azaltmayı denedim ama sonuç alamadım.	1.87	1.15
İnternet için harcayabileceğim paradan çok daha fazlasını harcıyorum.	1.53	0.91
İnternette geçirdiğim zaman, başlangıçtaki dönemle karşılaştırılınca gitgide artıyor.	2.18	1.19
İnternete daha fazla zaman ayırma isteğim, geçmişe göre sürekli artıyor.	2.07	1.17
Başlangıçta sadece yapmam gereken işler için online etkinliklere vakit ayırırken, şimdi İnternete daha fazla zaman ayırıyorum.	2.41	1.19
İnternet etkinlikleri günlük yaşamımı giderek daha fazla yönlendiriyor.	2.21	1.22
İnternet kullanmaya başladığımdan beri, bazı arkadaşlarım benden uzaklaştı.	1.33	0.80
Çok değer verdiğim kişiler, İnternette çok fazla zaman harcadığımdan benden şikâyetçi oluyorlar.	1.51	0.98
Okul/meslek/aile ve benzeri yaşamımdaki verimliliğim İnternet kullanmam yüzünden azalıyor.	1.65	1.01
Çok değer verdiğim kişiler bende, İnternet kullanmaya başladığımdan beri olumsuz yönde değişiklikler olduğunu söylüyorlar.	1.32	0.71
İnternette daha fazla zaman geçirebilmek için sık sık sorumluluklarımı aksatıyorum.	1.61	0.94
İnternet yüzünden bazen randevularımı kaçıyorum.	1.26	0.72

Online dünyasını keşfettiğim andan itibaren başkalarıyla daha az zaman geçiriyorum.	1.54	0.91
İnternette öylesine sık ve yoğun meşgul oluyorum ki bazen işverenlerimle /okulla /aile bireyleri ve benzeri ile sorunlarım oluyor.	1.36	0.81
Genel Ortalama	1.85	

Öğretmen adaylarının ortalamalarından bağımlılık değişkenine bakıldığında (Tablo 2) bunlardan 22 (4,6%) öğretmen adayın bağımlı ve 49 (10,2%) öğretmen adayının bağımlılık sınırında olduğu buna göre 71 (14,8%) öğretmen adayının bağımlılık durumunda olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Bağımlılık Değişkeni İçin Frekans Dağılımı

Bağımlılık	Frekans	Yüzde
Bağımlı	22	4.6
Bağımlılık Sınırında	49	10.2
Toplam Bağımlılık	71	14.8
Toplam	479	100.0

Öğretmen adaylarının cinsiyet ve bağımlılık dağılımı durumuna göre (Tablo 3) bağımlı olan kadın öğretmen adaylarının sayısı 13 (33,3%) erkek öğretmen adaylarının sayısı ise 9 (28,1%) dur. Bağımlılık sınırında olan kadın öğretmen adaylarının sayısı 26 (66,7%) erkek öğretmen adaylarının sayısı ise 23 (71,9%) tür.

Tablo 3. Cinsiyet ve Bağımlılık Durumuna Göre Dağılım

Cinsiyet		Bağımlılık		Toplam
		Bağımlı	Bağımlılık Sınırında	
Kadın	Sayı	13	26	39
	% cinsiyet kapsamında	33.3%	66.7%	100.0%
Erkek	Sayı	9	23	32
	% cinsiyet kapsamında	28.1%	71.9%	100.0%
Toplam	Sayı	22	49	71
	% cinsiyet kapsamında	31.0%	69.0%	100.0%

Öğretmen adaylarının İnternet bağımlılıkları ve cinsiyete değişkenlerine göre karşılaştırmalarına ilişkisiz örneklem için t-testi ile bakılmıştır (Tablo 4). Bulgulara göre, Erkek ve kadın öğretmen adayları İnternet bağımlılıkları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($T=0.466$, $P>0.01$). Erkek öğretmen adayları İnternet bağımlılıklarının puan ortalamaları ($M=1.66$) iken kadın öğretmen adayları İnternet bağımlılıklarının puan ortalamaları ($M=1.71$)'dir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının İnternet Bağımlılıklarının Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	T	P
Erkek	39	1.66	0.477	0.466	0.34
Kadın	32	1.71	0.456		

Öğretmen adaylarının bölüm ve bağımlılık dağılımı durumuna göre (Tablo 5) Türkçe öğretmenliğinde bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 3, bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı ise 12'dir. Tarih öğretmenliğinde bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 6, bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı ise 8'dir. Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi öğretmenliğinde bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 3, bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı ise 9'dur. Okul öncesi öğretmenliğinde bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 2, bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı ise 7'dir. İlköğretim sosyal bilgiler öğretmenliğinde bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 3, bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı ise 5'tir. Coğrafya

öğretmenliğinde bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 1, bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı ise 6'dır. Zihin engelliler öğretmenliğinde bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 2, bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı ise 1'dir. İlköğretim matematik öğretmenliğinde bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 2, bağımlılık sınırında olan öğretmen adayları ise yoktur. Türk dili ve edebiyat öğretmenliğinde bağımlı olan öğretmen adayları yok, bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı ise 1'dir.

Tablo 5. Bölüm ve Bağımlılık Durumuna Göre Dağılım

Bölümler	Bağımlılık		Toplam
	Bağımlı	Bağımlılık Sınırında	
Türkçe öğretmenliği	3	12	15
Tarih öğretmenliği	6	8	14
Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi	3	9	12
Okul öncesi öğretmenliği	2	7	9
İlköğretim sosyal bilgiler öğretmenliği	3	5	8
Coğrafya öğretmenliği	1	6	7
Zihinsel engelliler öğretmenliği	2	1	3
İlköğretim matematik öğretmenliği	2	0	2
Türk dili ve edebiyat öğretmenliği	0	1	1
Toplam	22	49	71

Öğretmen adaylarının İnternet bağımlılıklarının puan ortalamalarının bölümlere göre betimsel istatistikleri (Tablo 6a)'da, ortalama karşılaştırmaları için ANOVA sonuçları ise (Tablo 6b)'de verilmektedir. Buna göre, Türkçe öğretmenliği, Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi öğretmenliği ve Tarih öğretmenliği en çok bağımlı öğretmen adaylarına, Türk dili ve edebiyat öğretmenliği, İlköğretim matematik öğretmenliği ve Zihinsel engelliler öğretmenliği en az bağımlı öğretmen adayları olarak görülmektedir. Ancak tek yönlü ANOVA sonuçları bölümler arası farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($F=1.27$, $P>0.01$).

Tablo 6a. Öğretmen Adaylarının İnternet Bağımlılıklarının Bölümlere Göre Betimsel İstatistik Sonuçları.

Bölümler	N	Ortalama	Standart sapma
Zihin engelliler öğretmenliği	3	1.33	0.57
Türkçe öğretmenliği	15	1.80	0.41
Coğrafya öğretmenliği	7	1.85	0.37
Okul öncesi öğretmenliği	9	1.77	0.44
Türk dili ve edebiyat öğretmenliği	1	2.00	0.00
Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi	12	1.75	0.45
Tarih öğretmenliği	14	1.57	0.51
İlköğretim matematik öğretmenliği	2	1.00	0.00
İlköğretim sosyal bilgiler öğretmenliği	8	1.62	0.51
Toplam	71	1.69	0.46

Tablo 6b. Öğretmen Adaylarının İnternet Bağımlılıklarının Bölümlerine Göre ANOVA Sonuçları

	Kareler toplamı	Kareler ortalaması	F	P	Anlamlı fark
Gruplar arası	2.150	0.269	1.279	0.271	Yok
Gruplar içi	13.033	0.210			
Toplam	15.183				

Öğretmen adaylarının “Evinizde İnternet erişiminiz var mı?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında (Tablo 7) “Evet” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 17, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 5'tir. “Evet” cevabını işaretleyen bağımlılık

sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı 43, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 6’dır.

Tablo 7. Evinizde İnternet Erişiminiz Var Mı? Sorusu Ve Bağımlılık Dağılımı

		Bağımlılık		Toplam
		Bağımlı	Bağımlılık Sınırlarında	
Evinizde İnternet erişiminiz var mı?	Evet	17	43	60
	Hayır	5	6	11
Toplam		22	49	71

İnternet bağımlısı öğretmen adaylarının “Mobil İnternet erişiminiz var mı?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında (Tablo 8) “Evet” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 18, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 4’tir. “Evet” cevabını işaretleyen bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı 28, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 21’dir.

Tablo 8. Mobil İnternet Erişiminiz Var Mı? Sorusu Ve Bağımlılık Dağılımı

		Bağımlılık		Toplam
		Bağımlı	Bağımlılık Sınırlarında	
Mobil İnternet erişiminiz var mı?	Evet	18	28	46
	Hayır	4	21	25
Toplam		22	49	71

İnternet bağımlısı öğretmen adaylarının “İnternet erişiminizi yeterli görüyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında (Tablo 9) “Evet” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 14, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 8’tir. “Evet” cevabını işaretleyen bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı 33, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 16’dır.

Tablo 9. İnternet Erişiminizi Yeterli Görüyor Musunuz? Sorusu ve Bağımlılık Dağılımı

		Bağımlılık		Toplam
		Bağımlı	Bağımlılık Sınırlarında	
İnternet erişiminizi yeterli görüyor musunuz?	Evet	14	33	47
	Hayır	8	16	24
Toplam		22	49	71

İnternet bağımlısı öğretmen adaylarının “İnternet ile ilgili eğitim aldınız mı?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında (Tablo 10) “Evet” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 6, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 6’dır. “Evet” cevabını işaretleyen bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı 14, “hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 35’tir.

Tablo 10. İnternet İle İlgili Eğitim Aldınız Mı? Sorusu ve Bağımlılık Dağılımı

		Bağımlılık		Toplam
		Bağımlı	Bağımlılık Sınırlarında	
İnternet ile ilgili eğitim aldınız mı?	Evet	6	14	20
	Hayır	16	35	51
Toplam		22	49	71

İnternet bağımlısı öğretmen adaylarının “İnterneti hangi sıklıkta kullanıyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında (Tablo 11) toplam 7 öğretmen adayı “Nadiren”, 4 öğretmen adayı “Günde 1 saatten az”, 12 öğretmen adayı “Günde 1-2 saat”, 18 öğretmen adayı “Günde 3-4 saat”, 13 öğretmen

adayı “Günde 5-6 saat” ve 17 öğretmen adayı “Günde 6 saatten fazla” İnternet kullandıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 11. İnterneti Hangi Sıklıkta Kullanıyorsunuz? Sorusu Ve Bağımlılık Dağılımı

		Bağımlılık		Toplam
		Bağımlı	Bağımlılık Sınırında	
İnterneti hangi sıklıkta kullanıyorsunuz?	Nadiren	4	3	7
	Günde 1 saatten az	1	3	4
	Günde 1-2 saat	4	8	12
	Günde 3-4 saat	1	17	18
	Günde 5-6 saat	4	9	13
	Günde 6 saatten fazla	8	9	17
Toplam		22	49	71

İnternet bağımlısı öğretmen adaylarının “İnterneti genellikle hangi uygulamalar için kullanırsınız?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında (Tablo 12) Sosyal ağ kullanımı için “Evet” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 17, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 5’tir. “Evet” cevabını işaretleyen bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı 40, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 9’dur. Eğitim kullanımı için “Evet” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 13, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 9’dur. “Evet” cevabını işaretleyen bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı 27, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 22’dir. E-Posta kullanımı için “Evet” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 9, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 13’tir. “Evet” cevabını işaretleyen bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı 30, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 19’dur. Haber kullanımı için “Evet” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 9, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 13’tir. “Evet” cevabını işaretleyen bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı 27, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 22’dir. Oyun amaçlı internet kullanımı için “Evet” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı 7, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 15’tir. “Evet” cevabını işaretleyen bağımlılık sınırında olan öğretmen adaylarının sayısı 27, “Hayır” cevabını işaretleyen bağımlı olan öğretmen adaylarının sayısı ise 22’dir.

Tablo 12. İnterneti genellikle hangi uygulamalar için kullanırsınız?

		Bağımlılık		Toplam
		Bağımlı	Bağımlılık Sınırında	
Sosyal Ağ	Evet	17	40	57
	Hayır	5	9	14
Eğitim	Evet	13	27	40
	Hayır	9	22	31
Eposta	Evet	9	30	39
	Hayır	13	19	32
Haber	Evet	9	27	36
	Hayır	13	22	35
Oyun	Evet	7	27	34
	Hayır	15	22	37

4. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Öğretmen adaylarının İnternet bağımlılık durumları incelendiğinde İnternet bağımlı olmadıkları görülmektedir. Benzer sonuç olarak Kır ve Sulak’ın (2014) çalışmalarında 337 öğretmen adayı ile

yaptıkları araştırmada öğrencilerin internet bağımlısı olmadıklarını tespit etmişlerdir. Ancak bazı öğretmen adaylarının bağımlı ve bağımlılık sınırında oldukları görülmüştür. Bunun nedeni bu öğretmen adaylarının İnternette planladıklarından daha çok zaman harcadıkları, İnternet kullanımında kontrol kaybı yaşadıkları ve İnternette daha fazla çevrimiçi kalma istediklerini söyleyebiliriz.

Bağımlılık durumunda olan öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre değişmemektedir. Bu durum erkek ve kadın öğretmen adaylarının bağımlılık düzeylerinin yakın olduğunu göstermektedir. Araştırmanın bu sonucu bazı çalışmalar ile benzerlik gösterirken (Balcı ve Gülnar, 2009; Ceyhan, 2010; Has, 2015) bazıları çalışmalarda ise erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla İnternet bağımlısı olduğunu belirtmiştir (Karaman ve Kurtoğlu, 2009; Beyhan, 2011; Sırakaya ve Seferoğlu, 2013; Kerimov, 2016; Üçkardeş, 2010; Soydan, 2015). Dolayısıyla öğretmen adaylarının bağımlılık düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmasının erkeklerin eğitim, eğlence, bilgi paylaşımı, iletişim ve kültür gibi değişkenlerden kaynaklandığı düşünülebilir.

Bağımlılık durumunda olan öğretmen adaylarının bölümlere göre farklılaşmadığı görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde bölümler bazında öğretmen adaylarının İnternet bağımlılıklarını inceleyen bir araştırmaya ulaşılamamıştır. Ancak Eğitim Fakültesinin çeşitleri bölümlerinden öğretmen adaylarının internet bağımlılıklarının incelendiği çalışmalarda benzer sonuçlara rastlamak mümkündür (Kır ve Sulak, 2014; Sarıkaya ve Seferoğlu, 2013). Bağımlılık durumunda olan öğretmen adaylarının çoğunun evlerinde İnternet erişimi olduğunu ayrıca mobil İnterneti kullandıkları görülmüştür. Bu durum bağımlı öğretmen adaylarının İnternet erişimlerin yeterli olduğunu göstermektedir.

Bağımlılık durumunda olan öğretmen adaylarının İnternet kullanım sıklıkları değişmektedir. 7 öğretmen adayı interneti “Nadiren”, 4 öğretmen adayı interneti “Günde 1 saatten az”, 12 öğretmen adayı interneti “Günde 1-2 saat”, 18 öğretmen adayı interneti “Günde 3-4 saat”, 13 öğretmen adayı interneti “Günde 5-6 saat” ve 17 öğretmen adayı interneti “Günde 6 saatten fazla” kullandıklarını belirlenmiştir. Buna göre bağımlı olan öğretmen adaylarının interneti sıklıkla kullandıkları söylenebilir. Balcı ve Gülnar (2009), gerçekleştirdikleri araştırmada internet bağımlısı ve riskli internet kullanıcısı olan bireylerin interneti daha sık kullandıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca internet kullanım süresinin internet bağımlılığı ile ilişkili olduğu araştırmalar mevcuttur (Yılmaz, Şahin, Haseski ve Erol, 2014; Sarıkaya ve Seferoğlu, 2013; Kır ve Sulak, 2014).

Çalışmada bağımlılık durumunda olan öğretmen adaylarının İnterneti yoğunlukla sosyal ağları kullandıkları tespit edilmiştir. Bunun nedeni öğretmen adaylarının sosyal ağları; arkadaşlarıyla iletişim kurmak, sohbet etmek, zaman geçirmek için ve yeni arkadaşlar bulmak için kullandıkları söylenebilir. Konuyla ilgili olarak Üçkardeş (2010), Mersin Üniversitesi öğrencileri ile yaptığı çalışmada İnternet bağımlılığı olanların haftada 40 saat ve üzeri İnternet kullanmakta olduğunu ve İnternette en sık sosyal aktiviteleri tercih etmelerini belirtmiştir. Özdemir (2016), Tıp Fakültesindeki öğrencilerle yaptığı çalışmada, İnternet kullanım amacı en fazla sosyal ağ olduğunu belirtmiştir. Soydan (2015), katılımcıların %57,7’si İnterneti en çok sosyal medya için kullandığını belirtmiştir. Literatürde yapılan araştırmalar incelendiğinde interneti yoğunlukla eğlenmek, zaman geçirmek ve iletişim kurmak için kullananların daha fazla problemlili internet kullanıcıları olduğu tespit edilmiştir (Ceyhan 2010; Ceyhan, 2011; Chak ve Leung, 2004; Yang ve Tung, 2007).

Bağımlı Öğretmen adaylarının İnterneti kullanma sebeplerinden biri de eğitim amaçlı kullanımdır. Bunun nedeni derslerinde kullanmak için ders notları bulmaları, etkileşimli materyaller bulmaları, sosyal paylaşım sitelerinden yararlanmaları, eğitim sitelerini incelemeleri, elektronik kütüphaneleri kullanmaları, elektronik dergileri kullanmaları, elektronik kitap indirmeleri ve öğretim elemanlarıyla haberleşmek ve mailleşmek için kullandıklarını söyleyebiliriz. Elde edilen bu sonuçlar Mumcu ve Usta (2014) çalışmaları sonuçlarında elde edilen verilere göre örneklem grubunda yer alan öğrenciler İnterneti en çok araştırma, ödev yapma ve eğitim amaçlı kullanmaktadırlar. Bu sonuç Köse, Gencer ve Gezer (2007)’in çalışmalarındaki sonuçlarla benzerlik göstermektedir.

Çalışmada bağımlı öğretmen adaylarının interneti öncelikli olarak sosyal ağ amaçlı ikinci sırada ise eğitim amaçlı kullanımları değerlendirildiğinde, sosyal ağın eğitim amaçlı kullanımının desteklenmesini destekleyici önemli bir bulgu olarak görülmektedir. Toğay ve diğerleri (2013) yaptıkları çalışmada,

sosyal medya ile eğitim süreçlerinin desteklenmesinin öğrenci öğrenmelerinde etkili olduğu, öğrenme süreçlerini kolaylaştırdığı ve eğitim süreçlerini geliştirdiği göz önünde bulundurulursa, üniversite öğrencilerinin eğitim süreçlerinde sosyal ağın eğitim amaçlı kullanılması uygun bir yöntem olacağını belirtmişlerdir. Bağımlı öğretmen adaylarından büyük bir kısmının (n=51) internet ile ilgili eğitim almadıkları görülmüştür.

Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlara aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir;

1. Üniversitelerin bilgisayar derslerinde bilinçli İnternet kullanımı hakkında öğrencilere bilgiler verilebilir.
2. Problemlerli internet kullanımının tespitine ve önlenmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
3. Problemlerli internet kullanımının azaltılması amacıyla öğretmen adaylarına hizmet içi eğitim sunulabilir.
4. Problemlerli internet kullanımının sebeplerini tespit etmek için bağımlılık düzeyinde olan kişilerle derinlemesine nitel çalışmalar yapılabilir.
5. Araştırma sınırlı sayıda örnekleme gerçekleştirilmiş olup gelecekteki araştırmaların daha büyük örnekleme gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- ALAÇAM, H. (2012), *Denizli Bölgesi Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Görülme Sıklığı ve Yetişkin Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu İle İlişkisi*, Uzmanlık Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- BALCI, Ş., ve GÜLNAR, B. (2009), Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili, *Selçuk İletişim*, 6 (1), 5-22.
- BATIGÜN, A. D., ve KILIÇ, N. (2011), İnternet Bağımlılığı ile Kişilik Özellikleri, Sosyal Destek, Psikolojik Belirtiler ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler, *Türk Psikoloji Dergisi*, 26 (67), 1-10.
- BEYATLI, Ö. (2012), *Orta Öğretim Kademesindeki Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Belirlenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Lefkoşa.
- BEYHAN, C. (2011), *Bilinçli İnternet kullanımı*, T.C. İçişleri Bakanlığı Araştırma ve Etütler Merkezi, 6 Temmuz 2015 tarihinde http://www.arem.gov.tr/makale/ic_guvenlik/blincli_int_kull.htm adresinden alındı.
- CEYHAN, A. A. (2011), İnternet Kullanma Temel Nedenlerine Göre Üniversite Öğrencilerinin Problemlerli İnternet Kullanımı ve Algıladıkları İletişim Beceri Düzeyleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 59-77.
- CEYHAN, E. (2010), Problemlerli İnternet Kullanım Düzeyi Üzerinde Kimlik Statüsünün, İnternet Kullanım Amacının ve Cinsiyetin Yordayıcılığı, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(3), 1323-1355.
- CHAK, K., ve LEUNG, L. (2004), Shyness and Locus of Control as Predictors of İnternet Addiction and İnternet Use", *Cyberpsychology & Behavior*, 7(5), 559-570.
- HAHN, A., ve JERUSALEM, M. (2001), *Internetsucht: Reliabilität und Validität in der Online-Forschung*.
- HAS, Z. (2015), *Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Yaşam Kalitesine Etkisi: Sakarya İli Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- KARAMAN, M. K., ve KURTOĞLU, M. (2009), Öğretmen Adaylarının İnternet Bağımlılığı Hakkındaki Görüşleri, *Akademik Bilişim*, Şanlıurfa.

- KERİMOV, E. (2016), *Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeyleri İle Din Algıları Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- KESER Özcan, N., ve BUZLU, S. (2005), Problemlili İnternet Kullanımını Belirlemede Yardımcı Bir Araç: "İnternette Bilişsel Durum Ölçeği"nin Üniversite Öğrencilerinde Geçerlilik ve Güvenirliđi, *Bağımlılık Dergisi*, 6(1), 19-26.
- KIR, İ., ve SULAK, Ş. (2014), Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(51), 150-167.
- KORKMAZ, Ö., ve MAHİROĞLU, A. (2007), İnternet Kafelerin Kullanım Amaçları, Yanlış Alışkanlıklar ve Eğitim Düzeyine Göre Farklılıklar, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, Cilt 8, Sayı 2, (99-116) 99.
- KÖSE, S., GENCER, A.S., ve GEZER, K. (2007), Meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgisayar ve İnternet kullanımına yönelik tutumları, *Pamukkale Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 44-54.
- MUMCU, Y., ve USTA, D. (2014), Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumları, *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, Vol. 3, No. 3, 44-55.
- ÖZDEMİR, G. (2016), *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ve Depresyon Arasındaki İlişkinin Deđerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- SARIKAYA, M., ve SEFEROĞLU, S.S. (2013), Öğretmen Adaylarının Problemlili İnternet Kullanımlarının İncelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 356-368.
- SOYDAN, Z. M. (2015) *Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ile Depresyon ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- ŞAHİN, C., ve KORKMAZ, Ö. (2011), İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması, *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı (32), 101-115.
- TOĞAY, A., AKDUR, T.E., YETİŞKEN, İ.C., ve Bilici, A. (2013), *Eğitim Süreçlerinde Sosyal Ağların Kullanımı: Bir MYO Deneyimi*, XIV. Akademik Bilişim Konferansı, 28-30 Ocak. Antalya.
- Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK] (2016), *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması*, 6 Şubat 2016 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21779> adresinden alındı.
- ÜÇKARDEŞ, E. A. (2010), *Mersin Üniversitesi Öğrencileri Arasındaki İnternet Bağımlılığının Deđerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- ÜNSAL, Ş. G. (2015), *İstanbul'daki Dört Vakıf Üniversitesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-Sosyal Değişkenlerin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- YANG, S. C., ve TUNG, C. J. (2007), Comparison of İnternet Addicts and Non-Addicts in Taiwanese High School, *Computers in Human Behavior*, 23(1), 79-96.
- YILMAZ E., ŞAHİN, Y.L., HASESKİ, H.İ., ve EROL, O. (2014), Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Balıkesir İli Örneği, *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 134-144.
- YÜCELTEN, E. (2016), *Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ve Akıllı Telefon Bağımlılığının Bağlanma Stilleri İle İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.